

Türkiye Doğası

Bülent Gözcelioğlu

Ülkemizin en zengin hayvan grubunu böcekler oluşturuyor. Böcek faunamızla ilgili kesin tür sayısı belirli olmamakla birlikte, 80.000 civarında tür olduğu tahmin ediliyor. Ancak, böcek bilimciler gerçek sayının bunun çok üzerinde olduğunu, böcek araştırmalarının artmasıyla birlikte sayının da artacağını tahmin ediyorlar. Bu bağlamda son yapılan araştırmaların birinde üç yeni böcek türü daha tanımlandı. Araştırma, Çukurova Üniversitesi Biyoloji Bölümü'nden Mustafa Coşkun, Linköping Üniversitesi'nden (İsveç) Nicklas Jansson ve arkadaşları tarafından yapıldı.

Araştırmacılar, böcekleri araştırmaya 2005'te Erdemli'de (Mersin), 2006'daysa Gülnar'da (Mersin) başlamışlar. Bu ilçelere bağlı köylerde yapılan araştırmalar, yaşlı meşe ağaçları üzerinde böcek toplayarak başlamış. Yaşlı meşe ağaçları böceklerin yaşaması için çok uygun koşullar sağlar. Böceklerin doğal popülasyonları ve türlerinin belirlenmesi araştırmaları, böcekleri yakalayan yapıdır. Bunun için de atrap (büyükçe bir çubuk- 1 metre kadar- ve bunun ucuna bağlanmış bir ağı) ve çeşitli böcek tuzakları kullanılır. Bu araştırmada böcekler tuzaklarla yakalanmış. Ağaçlara yerleştirilen kap-

lardaki böcekler Nisan'dan Ağustos ayına kadar 20 günde bir toplanmış. Yakalanan böceklerin türlerinin belirlenmesi Çukurova Üniversitesi'nde yapılmış. Belirlenemeyenlerse Linköping Üniversitesi'ne ve bu konuda uzman dünyadaki diğer bilim insanlarına gönderilmiş. Böceklerin türleri belirlenmeye başlayınca üç tanesinin (şimdilik) yeni tür olduğu ortaya çıkmış...

Ortaya çıkan yeni türlerin tümü *Hesperus* cinsine ait. Bu cinsin türleri, böcekler sınıfının kinkanatlılar

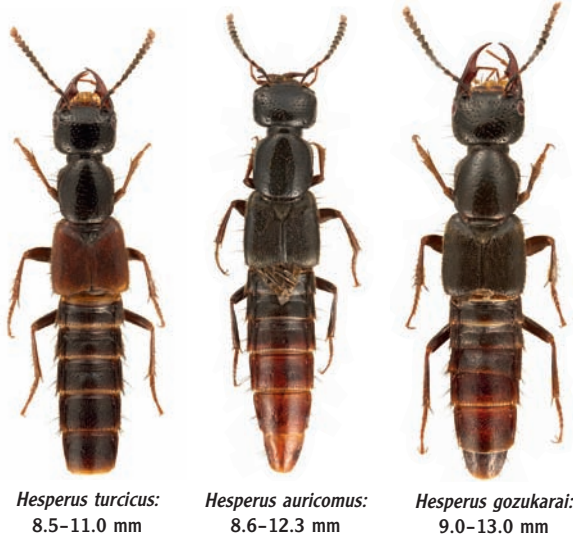

takımının üyeleridir. Daha çok nemli yerlerde yaşarlar. Karınları kalkık halde olur ve kolaylıkla uçabilirler. Boyları 3 cm kadar olabilir (bu araştırmada bulunanlar 0,8-1,5 cm kadar). Kinkanatları genellikle kırmızı olup bazen soluk sarı ya da kahverengi olabilir. Antenleri siyah renkli olur. Tüm yaşamları boyunca avcı olarak beslenirler. Daha çok küçük zararlı böcekleri avlarlar.

Coşkun ve arkadaşları belirledikleri yeni türlere de *Hesperus turcicus*, *Hesperus auricomus* ve *Hesperus gozucarai* adlarını vermişler. "turcicus" adını Türkiye'de bulduklarından, "auricomus" adını sırt kısımlarının altın renginde olmasından, "gozucarai" adını da Orman İşletme Müdürü'nün, tüm projeye çok katkı sağlamasından dolayı, onun soyadını referans olarak vermişler.

Yaşlı meşe ormanları, bu yeni türlerle birlikte birçok böceğe ve küçük canlılara ev sahipliği yapıyor. Ancak ormanı gençleştirme politikaları nedeniyle bu ağaçlar kesilerek yerine yenileri ekilecek. Bu arada yalnızca yaşlı ve ölü ağaçlarda yaşayan türler de yeni yaşam alanı bulamayacaklarından büyük olasılıkla yok olacaklar. Araştırmacılar, ağaçların çok uzun yıllarda yetiştiği ülkemizde, bu tür bölgelerin koruma altına alınması ve yetkililerin kesim planlarını yaparken, ağaçların yalnızca ekonomik değerler değil, ekosisteme faydalı canlılar olduğunu düşüncelerini belirtiyorlar. Ayrıca, gençleştirme yapılırken, belirli bir oranda daha önce orada bulunan ağaçları kesmeyerek canlılara küçük de olsa yaşama şansı vermesi gerekir. Araştırmacılar, Gülnar bölgesinde bulunan yaşlı meşe ağaçlarının bulunduğu bölgenin korunma altına alınması gerektiğini de söylüyorlar.

Kaynak: Schilhammer H., Snäll S., Coskun M., Jansson N., The West Palearctic species of *Hesperus* FAUVEL, 1874, with descriptions of three new species from Turkey

Hesperus turcicus:
8.5-11.0 mm

Hesperus auricomus:
8.6-12.3 mm

Hesperus gozucarai:
9.0-13.0 mm